

Brug 'pyk' i lytteundervisningen

Birgitte Sally

Cand.mag. i dansk og teatervidenskab.
Ishøj Sprogcenter.

Lad kursisterne selv lave lytteøvelser; det skærper opmærksomheden på flere fronter - og det er sjovt.

Gæt hvad det handler om!

Igennem dette halvår har kursisterne fra et spor 3 trin 2 hold¹ selv stået for en del af lytteundervisningen. Kursisterne har på skift haft en interview-båndoptager med hjemme, hvor de har indtalt tekster på bånd. I teksten er der udeladt et ord, der er gennemgående. Ordet er erstattet med 'pyk'. Teksten har kursisten selv fundet eller skabt, og ordet er oftest et substantiv som teksten handler om. På holdet lyttes der til båndet, og kursisterne skal nu, ved at lytte til konteksten, gætte hvilket ord 'pyk' repræsenterer.

Og hvorfor skulle det så være så godt?

Jo, der er flere elementer i det. Dels er der *gådeelementet*. Alles ører er på stilke, fordi alle har lyst til at kunne gætte gåden. Sådan er det med gåder! Der er også et konkurrence-element, for flere vil godt være de første der gætter ordet.

For at alle skal have chancen buser man ikke bare ud med svaret, men nikker når man har forstået. Båndet spilles indtil alle har fået fat i hvad 'pyk' er.

Opgaven med at sidde derhjemme og optage noget de andre skal høre, skærper opmærksomheden på egen udtale. Den skal være i orden, for det er ikke så sjovt, hvis de andre ikke forstår hvad man siger. Det flotteste sprog holdet har, er på 'pyk' båndet.

Teksten der indtales, skal også afleveres skriftligt, så kursisterne i sidste gennemlytning har teksten ved hånden. Det giver dels opmærksomhed på grammatisk korrekthed (vi retter grammatiske fejl i fællesskab) og dels opmærksomhed på forholdet mellem lyd og skrift. Selve teksten skal kursisten selv finde, hvilket sætter fantasien i spil, og de fleste tekster er da også skabt af kursisterne selv. Man kan virkelig mærke at der er tanker bag teksterne.

Lytteøvelserne fungerer ligeledes som en stafet under udvikling. Det skal ikke være for let, men samtidig være til at gætte hvad 'pyk' står for.

Når lytteøvelserne afvikles i timerne, tager kursisten, der har lavet ugens øvelse, højtideligt båndoptageren ud af skabet og afleverer teksten til kopiering, mens alle andre sidder klar med ørerne på stilke og et smil på læben - der lyttes intenst - og det er sjovt...

Nedenstående opgave er inspireret af en læseopgave fra Andetsproglæsning og -skrivning, Temahæfte 26, Undervisningsministeriet 2001. Læseopgaven blev præsenteret på DPU's efteruddannelseskursus i Læse- og lyttepædagogik for andetsproglærere i dansk, efteråret 2001 (Kursusledere: Kirsten Andersen og Holger Hermansen). Måske kan andre læseopgaver på lignende måde inspirere til at udvikle lytteopgaver.

Opgave 1.6 Hvad betyder ordet?

Formål	At blive opmærksom på, at det kan lade sig gøre at forstå ukendte ord vha. konteksten
Forberedelse	Læreren finder en tekst, hvor et eller flere ord erstattes med volapykord
Arbejdsform	Individuelt arbejde / Pararbejde

Eksempel

Læs teksten og find ud af, hvad *pyk* betyder.

Pyk - en dansk specialitet

Markedet i dag bugner af *pyk* i forskellige varianter, og som almindelig forbruger kan det være svært at skelne mellem de forskellige kvaliteter. Men der findes heldigvis nogle enkle retningslinjer, man kan gå efter på jagten på *pyk* af god kvalitet:

Et godt *pyk* er fremstillet af en rigtig surdej – det giver den karakteristiske *pyksmag*. En passende lang hævetid er med til at give et rigtigt godt *pyk* – og

en god spiseoplevelse. Det er en god ide at vælge et *pyk*, der er bagt på mel fremstillet af hele korn – der er noget at tygge på, og det smager af mere. Vælger man et godt *pyk*, der virkelig smager af noget, er det også mere fristende at spise tykkere skiver *pyk* og putte mindre pålæg på. *Pyk* af ordentlig kvalitet er en dejlig spise – *pyk* behøver ikke bare at være det der kedelige, der ligger under leverpostejens eller spegepølsen. Det er også sundt at spise meget *pyk*. Nye undersøgelser tyder på, at rugens indhold af antioxidanter kan nedsætte risikoen for at udvikle visse sygdomme, bl.a. kræft og hjertekarsygdomme.

Desuden findes de fleste mineraler og masser af B-vitamin i *pyk*. *Pyk* har et højt indhold af de gode, umættede kulhydrater, som kroppen skal have mange af for at fungere optimalt. Det er noget, sportsfolk har vidst i mange år. Derfor spiser de masser af *pyk*.

Pyk betyder _____

Noter

DANSK SOM ANDETSprog FOR VOKSNE UNDERVISNINGSMODELLEN

